

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА

ИНСТИТУТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК

ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ФИЛОЛОГ

ПОВРЕМЕНИ СПИС ЗА СЛОВЕНСКУ ФИЛОЛОГИЈУ

Уређује
А. БЕЛИЋ

уз сарадњу

д-ра *Алексића Радомира* (Београд), д-ра *Вуковића Јована* (Сарајево), *Конеског Б*
(Скопље), д-ра *Нахтигала Рајка* (Љубљана), д-ра *Павловића Миливоја*
(Нови Сад), д-ра Скока Пејра (Загреб), д-ра *Сшевановића Михаила*
(Београд), д-ра *Томановића Васа* (Скопље), д-ра *Храсће Маџа* (Загреб)

XXI КЊ. 1—4

БЕОГРАД
1955—1956

СИМУН ИЗ ХРВАТСКЕ ГЛАГОЉСКЕ ПЕСМЕ О МОРАЛНОЈ ПОКВАРЕНОСТИ СВЕШТЕНСТВА

Национална библиотека у Паризу, у својој збирци словенских споменика, доскора је имала један једини глагољски рукопис — бр. 11. То је био зборник на пергаменту с краја XIV века. Год. 1951 је набавила још један глагољски зборник, писан 1375 год. на пергаменту — бр. 73 (о њему М. Tadin, *Revue des études slaves* XXXI, 1954, 21—32). Три четвртине зборника бр. 11 обухватају текстове из бревијара, а једну четвртину мисал и ритуал. На почетку је потпун календар, састављен на основу западног и источног календара, са поменима заштитника хрватских, угарских и чешких земаља. Ту су и словенски просветитељи Тирило (14 фебруара) и Методије (6 априла). На крају су духовне песме. Састављач зборника бр. 11 био је павлинац или је зборник преписивао за неки павлински самостан у Хрватском Приморју. Зборник је 1706 год. био у Паризу; припадао је једном ораторију. Опис зборника бр. 11 код Ivana Miličetića, *Hrvatska glagoljska bibliografija* (Starine JAZ U XXXIII, 1911, 80-81) и код J. Vajsa, *Najstariji hrvatski glagoljski misal* (1948) 40—42.

Духовних песама, које су на народном језику, има девет. Објавио их је J. Vajs, *Starohrvatske duhovne pjesme* (Starine JAZ i U XXXI, 1905, 258—275). Седма песма је без наслова, а говори о моралној покварености свештенства. За њу S. Ježić, *Hrvatska književnost* (1944) 27 каже да је настала „pod latinsko-talijanskim utjecajem“, а M. Kombat, *Poviest hrvatske književnosti* (1945) 43 мисли да је њу можда сложио неки наш „prozaični i siromašni glagoljaš“. Ту су песму недавно унели Д. Павловић и Р. Маринковић у своју збирку одабраних текстова „Из наше књижевности феудалног доба“ (1954) 162—164. Дали су је у оригиналном облику, са потребним објашњењима. У песми се налазе и ови стихови, који се односе на кардинале, бискупе и опате:

Д(оу)х(о)вна п'кчъ от(ъ) ннх' се не море имѣти,

Ако им' се п'кнези прие неплати.

Симоуна в томъ наследоујки то заче,

К(а)ко многа д(оу)ша в моуках(ъ) плаче.

За Симеуна се у објашњењима каже: „вероватно алузија на Јуду Симонова Искаротског који је продао Христа“ (стр. 164).

Симун није Јуда Искаротски, за кога се у Јовановом Јеванђељу (XIII, 2, 26) заиста каже да је Јуда Симонов Искаротски (и у XII, 4, али не у свима грчким рукописима — в. *Novum testamentum graece et latine*, ed E. Nestle 1930¹⁰, 269 па стога ни у свима словенским нема у Никољском Јеванђељу, изд. Ђ. Даничића 1864, 252 — ни у Вулгати). То је „човјек, по имену Симон, који прије чараше у граду и довођаше у чудо народ Самаријски“ (Дјела апостолска, превод Вука Стеф. Караџића, VIII, 9). Кад се Симон крстио и кад је видео „да се даје Дух свети кад апостоли метну руке, донесе им новце, говорећи: дајте и мени ову власт“. Апостол Петар му је на то рекао: „новци твоји с тобом да буду у погибао, што си помислио да се дар Божиј може добити за новце“ (VIII, 13, 18—20). О том Симону Магу (Врачару, Чаробнику) в. Јевсевије Поповић, Опћа црквена историја I (1912) 329—331 и Oleg Mandić, *Od kulta lubanje do kršćanstva* (1954) 347—348. Убраја се у јересијархе и сматра се за претечу гностицима. По њему се зове *симонија* тешки црквени преступ кад се траже и дају црквени чиновни и положаји за новац или за какву другу вредност, за личну услугу, из родбинских и пријатељских разлога, помоћу моћних људи, било на који други сличан начин (Н. Милаш, *Православно црквено право*, 1926⁸, 519—521; А. Спница, *Ригићник капопскога грава католичке цркве*, 1945, 152—153).

Симон Влхв се помиње у старој српској писмености и књижевности. О њему говори 29 правило апостолско: „Ако који епископ, или презвитер, или ђакон, новцем задобије ово достојанство, нека се свргне и он, и онај, који га је поставио, и са свијем нека се одлучи од заједнице, као Симон врачар мног Петром“ (Н. Милаш, *Правила православне цркве с тумачењима I*. 1895, 85—87). То се правило налази у Савином Номоканону (Крмчији (в. С. Троицки, *Споменик САН СII*, 1952, 78) и у потпуној и скраћеној Синтагми М. Властара — „јакже Симон влхв от мене Петра“ (изд. Ст. Новаковића 1907, 537—538; изд. Т. Флоринског, *Памятники законодательной дѣятельности Душана, царя Сербовъ и Грековъ*, 1888, приложенія 203).

Стари српски хронографи имају чланак „О Симоне влхве“. Код оних хронографа који су подељени на главе то је гл. 27 (Житомишљински из 1633/34 год. — Н. Дулић, Књижевни радови 4, 1895, 151), а код оних који су састављени из зачала то је зач. 22) лепавински из XVII века — Н. Ружичић, Лепавински царо-ставник, Споменик САН 38, 1900, 105).

Међу старим српским апокрифним текстовима су и „Пренија Петрова с Симоном влхвом“. Била су у рукопису Народне библиотеке у Београду бр. 450 из XVI—XVII века (Љуб. Стојановић, Каталог IV, 1903, 337). Припадају тзв. Делима Петровим (в. Е. Непнеке Neutestamentliche Apokryphen, 1924², 212—249; Исти, Handbuch zu den Neutestamentlichen Apokryphen, 1904, 395—491).

Ђорђе Сп. Радојичић

R é s u m é

Dorđe Sp. Radojičić

Simun, dans les chants croates en alphabet, glagolitique, sur la corruption du clergé

Simun n'est pas Judas Iscariote, comme on l'explique à tort, mais Simon le Magicien, dont on parle dans les Actes des Apôtres (VIII, 13, 18—20) et d'où l'on a tiré le mot *simonie*.